

Ремега В.В., здобувач Національної академії внутрішніх справ

МЕТОДИКА ПРОКУРОРСЬКОГО-НАГЛЯДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

Мета кримінально-виконавчих правовідносин, відповідає меті та завданням кримінально-виконавчого законодавства, що передбачені ст. 1 КВК України. Саме тому ці правовідносини є логічним продовженням кримінально-правових та кримінально-процесуальних правовідносин. Все це, без сумніву, мають враховувати прокурори, що здійснюють нагляд у сфері виконання покарань, оскільки їх знання чи ігнорування суттєво впливають на ефективність цього виду прокурорського нагляду та реалізацію можливостей прокуратури в удосконаленні змісту кримінально-виконавчої діяльності як учасника цих правових відносин.

Практичне значення тактичного та методичного забезпечення прокурорського нагляду у сфері виконання та відбування покарань дає можливість прокурору правильно оцінити зміст інформації, яку він отримує під час здійснення зазначеного виду нагляду (ст. 26 Закону України «Про прокуратуру»), своєчасно виявляти та усувати порушення закону - саме у цьому, в основному, на сьогодні й виявляється роль прокуратури як учасника кримінально-виконавчих правовідносин.

Вивчення матеріалів перевірок, проведених органами прокуратури України, показало, що на сьогодні проводяться як загальні (комплексні), так і цільові перевірки діяльності органів та установ виконання покарань. При цьому найбільш ефективними є комплексні перевірки, у ході яких здійснюється аналіз усіх питань, що входять до предмета прокурорського нагляду, про який, зокрема, ідеться в ст. 26 Закону України «Про прокуратуру», оскільки як правильно дійшли висновку науковці, така перевірка охоплює всі без винятку напрями діяльності органів та установ виконання кримінальних покарань, усі без винятку сфери чинного законодавства, що регулюють цю діяльність, встановлюють права та обов'язки як адміністрації установ, так і, в першу чергу, засуджених, порядок реалізації цих прав та обов'язків.

Коло питань, які потребують з'ясування в ході перевірки посадовими особами, є досить широким, проте, проведений аналіз документів прокурорського нагляду у сфері виконання покарань України свідчить про те, що в його методиці є ряд питань, які потребують суттєвого доопрацювання, у тому числі з огляду на вирішення завдань цієї наукової розробки.

На підставі вивчення змісту та узагальнення існуючих на сьогодні методик прокурорського-наглядової діяльності у сфері ДКВС України, можна запропонувати такий варіант удосконалення змісту методики, яка б урахувала б потенційні можливості прокуратури як учасника кримінально-виконавчих правовідносин:

1. Основу цієї методики має становити предмет прокурорського нагляду, що закріплений у ст. 26 Закону України “Про прокуратуру”.

2. Складовою цього виду прокурорського нагляду має стати стан реалізації органами та установами виконання покарань завдань і рівень досягнення мети кримінально- виконавчого законодавства України, що закріплені в ст. 1 КВК та інших законах і нормативно-правових актах у сфері виконання покарань (Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України»; «Про оперативно-розшукову діяльність»; ПВР УВП тощо).

3. Невід’ємним елементом прокурорського нагляду в ДКВС України має бути також перевірка ефективності реалізації в кримінально-виконавчій діяльності принципів кримінально-виконавчого законодавства, виконання та відбування покарань (ст. 5 КВК).

4. Структурною частиною методики прокурорських перевірок має також стати реальний стан забезпечення безпечних умов виконання та відбування кримінальних покарань (ст. 10, 104 КВК України).

5. У змісті прокурорського нагляду, що здійснюється в органах та установах виконання покарань, має значення також перевірка рівня й ефективності взаємодії ДКВС України з іншими державними органами, організаціями та підприємствами, з громадськими об’єднаннями, які залучені до процесу виконання та відбування кримінальних покарань

загалом у зазначеній системі та всередині конкретно взятого органу чи установи виконання покарань.

6. Однією із частин зазначеної методики мають бути практичні рекомендації та пропозиції посадових осіб прокуратури, що здійснювали прокурорський нагляд, щодо усунення виявлених ними порушень закону й удосконалення кримінально-виконавчої діяльності.

Підбиваючи підсумки із цього питання, зазначимо, що, незважаючи на прийняття нової редакції Закону України «Про прокуратуру», практична спрямованість прокуратури як учасника кримінально-виконавчих правовідносин потребує суттєвого вдосконалення з урахуванням існуючих проблем у сфері виконання покарань та правових прогалин у механізмі її забезпечення, а також якісної видозміни організаційно-правових засад діяльності прокуратури України як у цілому, так і щодо здійснення прокурорського нагляду в порядку ст. 22 КВК та ст. 26 Закону України «Про прокуратуру», предмет якого є не досить чітким та таким, що повною мірою кореспондується з реалізацією контрольних функцій іншими державними органами та організаціями.

Корольчук В.В., старший науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ АНАЛІЗ СТАНУ ЗЛОЧИННОСТІ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Питання щодо диференційованого територіального аналізу стану злочинності в окремих регіонах України, як відносно локалізованому просторі, що формується на основі територіальних відмінностей, обумовлених економічними, політичними, соціальними та іншими процесами, повинно здійснюватися при врахуванні

певних умов соціально-економічного життя населення регіону, соціокультурного розвитку, способу життя та психологію, що створюють криміногенний ефект у системі суспільних відносин даної